

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

 Curs /Curso
2019-2020

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Taller de tipus mòbils				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	4	Curs <i>Curso</i>	3º 4º	Semestre <i>Semestre</i>	Primer
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Optativa A	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>			Valencià Castellà
Matèria <i>Materia</i>	Tipografia				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Títol Superior d'Ensenyaments Artístics				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Disseny Gràfic				
Centre <i>Centro</i>	Escola d'Art i Superior de Disseny d'Alcoi				
Departament <i>Departamento</i>	Disseny Gràfic				
Professorat <i>Profesorado</i>	Consuelo Garrigós Pina				
e-mail <i>e-mail</i>	garrigosc@easdalcoi.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

El *Taller de tipus mòbils* es realitza en el taller de *Mecana Sans* del centre. Aquest taller parteix d'una fase d'aprenentatge, assoliment, recuperació i experimentació tècnica, que passa pel funcionament d'un taller de tipografia tradicional fins a aplegar al disseny tipogràfic dins d'un context de projecte curricular de centre, tant en l'aplicació d'un itinerari específic de tipografia en els estudis de grau de disseny gràfic com en l'aplicació posteriorment d'un màster o títol de caràcter propi.

Com diu el component de la *Imprenta Artesanal Marvel* la impremta amb tipus de plom ha renascut després de 500 anys en plena era digital. Les noves tecnologies estan fent que reviscole l'antiga impremta tipogràfica i la convertisquen de nou en l'ofici artístic que era en els orígens.

La qualitat tàctil que té la impremta artesanal, obri noves possibilitats a molts dissenyadors gràfics i artistes plàstics que, amb el coneixement del món electrònic de mòbils, tabletetes, ordinadors, iPads o eBooks han trobat en l'ofici de la impremta artesanal una atractiva font d'inspiració. Les persones interessades a experimentar amb la impremta tipogràfica van augmentant dia a dia cercant la qualitat i la diferenciació.

En altres països europeus i en la zona nord-est si que hi ha una tradició de la docència tipogràfica així com la pràctica d'eixa docència. Es veu reflectida en una aplicació i investigació dintre del marc professional del disseny.

La tradició industrial i econòmica dels països europeus impulsa en l'àmbit cultural, una sèrie d'agrupacions i d'institucions que protegeixen, i renoven el disseny tipogràfic, agrupant-se en Escoles de caràcter nacional, amb paràmetres distintius propis.

L'aprenentatge de la tipografia és un treball llarg i complex i la composició en tipus mòbils, la composició tradicional, ens dona les claus de per què la tipografia i el disseny editorial són com són hui en dia. És un recurs físic on podem entendre millor la forma tipogràfica, el seu disseny i la distribució en la pàgina.

L'assignatura té un caràcter experimental i a la vegada d'estudi i s'adhereix a les últimes tendències educatives d'aprenentatge basat en projectes, Si bé és cert que aquestes ensenyances sempre han estat immerses en aquest tipus de dinàmiques, és en aquesta assignatura on esta concepció educativa, basada i centrada en l'autoaprenentatge de l'alumne, cobra especial rellevància. Per tant, aquesta les competències, resultats d'aprenentatge i continguts estaran implícits en les tasques i s'aniran adquirint segons es vaja resolent els problemes que vagen sorgint en la consecució dels projectes plantejats.

La tasca del professorat serà guiar, supervisar i coordinar el treball que es vaja realitzant a través d'una sèrie de recomanacions depenent del nivell, necessitat de l'alumne o projecte del mateix taller real a elaborar.

Al final de l'assignatura l'alumne serà capaç de: *executar els diferents mètodes de manteniment bàsic de l'equip i de seguretat del taller, classificar els tipus en els caixetins, manipular i medir el material de blancs, compondré i imprimir a un i varios colors amb el seu registre en les diferents premses del taller.*

1.2 Coneixements previs

Conocimientos previos

No són necessaris coneixements previs. Però sí que es recomana haver cursat i/o estar cursant l'assignatura de Tipografia I.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Competències generals

CG1 Concebre, planificar i desenvolupar projectes de disseny d'acord amb els requisits i condicionants tècnics, funcionals, estètics i comunicatius.

CG2 Dominar els llenguatges i els recursos expressius de la representació i la comunicació.

CG3 Establir relacions entre el llenguatge formal, el llenguatge simbòlic i la funcionalitat específica.

Competències transversals

CT2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

CT3 Solucionar problemes i prendre decisions que responguen als objectius del treball que es realitza.

CT17 Contribuir amb la seua activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seua incidència en els diferents àmbits i la seua capacitat de generar valors significatius.

Competències específiques

CE2 Dominar els recursos formals de l'expressió i la comunicació visual.

CE3 Comprendre i utilitzar la capacitat de significació del llenguatge gràfic.

CE7 Determinar i, si escau, crear solucions tipogràfiques adequades als objectius del projecte.

CE15 Reflexionar sobre la influència social positiva del disseny, valorar la seua incidència en la millora de la qualitat de vida i del medi ambient i la seua capacitat per generar identitat, innovació i qualitat en la producció.

3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	
RESULTATS D'APRENTATGE <i>RESULTADOS DE APRENDIZAJE</i>	COMPETÈNCIES RELACIONADES <i>COMPETENCIAS RELACIONADAS</i>
RA.1 Aplica les normes del taller, higiene, ordre, seguretat i la nomenclatura de les eines.	CG1, CG3, CG3, CT2, CT3, CT17, CE2, CE3, CE7, CE15
RA.2 Aplica i ordena correctament dins dels caixetins la caixa baixa, caixa alta, símbols i signes i diferencia distintes famílies.	CG1, CG3, CG3, CT2, CT3, CT17, CE2, CE3, CE7, CE15
RA.3 Aplica correctament el material de blancs	CG1, CG3, CG3, CT2, CT3, CT17, CE2, CE3, CE7, CE15
RA.4 Composa espècimens, textos curts amb plom i fusta	CG1, CG3, CG3, CT2, CT3, CT17, CE2, CE3, CE7, CE15
RA.5 Imprimeix amb minerva, tiraproves a una tinta i amb varios colors.	G1, CG3, CG3, CT2, CT3, CT17, CE2, CE3, CE7, CE15

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
UD1 PROTOCOLS I NOMENCLATURA Normativa de manteniment i distribució de tasques – Normes del taller: neteja, higiene, normes d'orde i de seguretat. – Nomenclatura d'eines de taller. – Nomenclatura tipogràfica.	setembre-octubre
UD2 CLASSIFICACIÓ TIPOGRÀFICA Distribució de la caixa espanyola – Ordenació de caixetins dins la caixa espanyola. – Diferenciació de famílies dins d'un xivalet o super comodí. – Diferenciació caixa alta, caixa baixa i contra caixa.	octubre
UD3 ELEMENTS D'ESPAIAT Material de blancs – Concepte de mòdul tipogràfic: el quadratí i derivats mètrics. – Concepte de línia: línies i grossàries. – Concepte de blancs. Material auxiliar: lingots i regles.	octubre-novembre
UD4 COMPOSICIÓ Disseny de textos en plom – Composició d'espècimens tipogràfics. – Composició de textos curts: targetes, fullets, octavilles, etc. – Composició experimental amb tipus de plom i fusta. – Composició multipàgina: registres, imposicions, etc.	novembre-desembre
UD5 IMPRESSIÓ Impressió de textos en plom	

<ul style="list-style-type: none"> - Impressió amb Minerva (Folio i quartilla). - Impressió amb tiraproves. - Impressió blanc i negre. - Impressió color. 	desembre-gener
---	----------------

5 Activitats formatives

Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials

Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula.	RA1 RA2 RA3 RA4 RA5	20
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne.	RA1 RA2 RA3 RA4 RA5	40
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris.		
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc.	RA1 RA2 RA3 RA4 RA5	10
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne.	RA1 RA2 RA3 RA4 RA5	10
SUBTOTAL			80h

5.2 Activitats de treball autònom

Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
---------------------------	---	--	---

Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït.	RA1, RA2, RA3	5
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït.	RA4, RA5, RA6	15
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <ul style="list-style-type: none"> • Visita al taller tipogràfic <i>Oficio</i>, de Lola Oficio (Burjassot), 13 febrer • Visita al Museu de la Impremta de El Puig (València), 13 febrer • Visita al Museu del Paper (Banyeres), 27 de març • Assistència a 5é Encontre d'impresors, mes de maig 	RA1 RA2 RA3 RA4 RA5	5
SUBTOTAL			20
TOTAL			100

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatgeavaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
Executa els diferents mètodes de manteniment bàsic de l'equip i de seguretat del taller, classifica els tipus en els caixetins, manipula i medix el material de blancs, compon i imprimix a un i varios colors amb el seu registre en les diferents premses del taller.	RA1 Aplica les normes del taller, higiene, ordre, seguretat i la nomenclatura de les eines.	20%
	RA2 Aplica i ordena correctament dins dels caixetins la caixa baixa, caixa alta, símbols i signes i diferencia distintes famílies.	20%
	RA3 Aplica correctament el materialde blancs	20%
	RA4 Composa espècimens, textos curts amb plom i fusta	20%
	RA5 Imprimeix amb minerva, tiraproves a una tinta i amb varios colors.	20%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

Consideracions generals:

La qualificació de l'estudiant quedarà necessàriament vinculada a la seua assistència regular i al seguiment del programa de formació d'acord amb els següents punts:

- Per a l'aplicació del sistema d'avaluació contínua l'alumne haurà d'assistir amb puntualitat almenys el 80% del total dels períodes lectius.
- A cada exercici proposat li correspon una data de lliurament i una altra de recuperació, les quals seran comunicades als alumnes amb la suficient antelació.

Els resultats obtinguts per l'alumne en l'assignatura es qualificaran en funció de la següent escala numèrica de 0 a 10, amb expressió d'un decimal:

- 0-4,9: Suspens (SS).
- 5,0-6,9: Aprovat (AP).
- 7,0-8,9: Notable (NT).
- 9,0-10: Excel·lent (SB).
- No Presentat (NP) s'aplicarà a aquells alumnes que no hagin assistit a classe mai o que havent assistit esporàdicament no hagin lliurat cap treball. El «No presentat» es considerarà una condició i no una qualificació. Pertant, la valoració d'aquesta condició estarà sotmesa a la consideració que la comissió de coordinació docent, i en últim instància, l'adreça del centre, puguin fer per acreditar-la, sempre entesa com a excepcional. En una assignatura no es podran acumular més de tres «No presentat» consecutius, qualificant-se la següent convocatòria obligatòriament".

Durant i al final de cada projecte, es realitzarà una avaluació en gran grup, mitjançant exposició pública. Aquesta no comportarà una qualificació numèrica, però sí restarà el NP.

Percentatges de les diferents parts dels treballs-projectes de les unitats didàctiques:

- Procés de treball i pràctiques 60%
- Treball final 40%

Dates d'entrega: gener

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

Si l'alumne ha superat les faltes d'assistència en un 20% del total, l'alumne perdrà el seu dret a l'avaluació contínua i passarà a l'avaluació ordinària, avaluat segons la ponderació per a l'avaluació d'alumnes amb pèrdua d'avaluació contínua. En aquest cas l'alumne haurà de realitzar una prova pràctica dels continguts impartits en l'assignatura.

La prova pràctica dels alumnes que hagen perdut el dret a l'avaluació contínua tindrà un valor del 30% de la nota final, per tant, la part pràctica serà del 70% i les seues parts seran proporcionals als percentatges descrits anteriorment.

Ponderació per a l'avaluació extraordinària:

Per a aquells alumnes que no hagen superat l'avaluació ordinària. Si en convocatòria ordinària l'alumne suspenguera tan sols una part dels treballs; per a la convocatòria extraordinària se li guardaria la nota de la part aprovada i haurà de recuperar únicament el pendent. Si torna a suspendre de nou, ja no se li guardarà la nota de la part aprovada per a successives convocatòries.

- L'alumne que no haja entregat al menys el 50% dels treballs en l'avaluació ordinària, encara que haja assistit a classe més del 80% de les classes, caldrà realitzar un examen pràctic dels continguts en l'assignatura. Dita prova tindrà un valor del 30% del comput total.

7 Bibliografia

Bibliografia

Bibliografia general

- AICHER, OTL, *Tipografia*. València. Campgràfic.
- CATAPODIS, Miguel, *Tipometría. Las medidas en diseño gráfico*. Camgràfic. València, 2014.
- CORBETO, Albert, *Daniel B. Updike impresor e historiador de la tipografía. Daniel Updike, Printing types: their history, forms, and use. Edición en castellano de los dos capítulos dedicados a la tipografía española*. Campgràfic. València, 2011.
- CORBETO, Albert, *Tipos de imprenta en España*. Campgràfic. València, 2011.
- GANS, Richard, *Catálogo tipográfico*, 6º edición. Richard Gans Editores, Barcelona. Madrid. 1922.
- MARTÍN MONTESINOS, José Luís / MAS HURTUNA, Montse, *Manual de tipografía, Del plomo a la era digital*. 2ª edición, Campgràfic. València, 2002.
- MORISON, Stanley, *Principios fundamentales de tipografía*. Ediciones del Bronce, 1998.
- MOSLEY, James, *Sobre los orígenes de la tipografía moderna*. Campgràfic. València, 2010.
- NADAL BADAL, Oriol, *Manuales tipográficos para compositores y correctores e impresores*. Unico, Unión de Correctores. Madrid. Abril, 2011.
- PENELA RODRÍGUEZ, José Ramón, GARCÍA MORENO, Dimas, *Catálogo de Richard Gans "Fundición Tipográfica" Historia y actividad*. Comunicación Presentada al primer Congreso Internacional de Tipografía, València, 2004.
- PENELA RODRÍGUEZ, José Ramón, GARCÍA MORENO, Dimas, *Tipografía Española 1900-1936*. pdf. Documentación gráfica: Colección Del Olmo&Vilas. pdf, (*) El texto apareció, originariamente, en el catálogo para la exposición.
- «*Tipografía y diseño editorial en Zamora. De Centenera al siglo XXI*». Esta versión desarrollada en PDF se ha reformado y ampliado con nuevos datos, acompañándose con imágenes que, en el texto primario, no figuraban.
- SERRA Y OLIVERES, Antonio, *Manual de la tipografía española ó sea el arte de la imprenta*. Librería de D. Antonio Oliveres. Madrid, 1852.
- TSCHICHOLD, Jan, *El abecé de la buena tipografía*. Campgràfic. València, 2002.

Webs, revistes, videos:

Revistes:

- Ponencias CIT Valencia. València: ADCV, [20-06-2007], 2007, nº1.
- Etapes: Design et culture visuelle [en línea]. Cop. 1999 [consulta 2014-08-29]. Disponible a: <http://etapes.com>.
- Monográfica: Revista temática de diseño [en línea]. Cop. 2012 [consulta 2014-08-29]. Disponible a: <http://www.monografica.org>.

Webs:

- <http://www.oficioletterpress.com/>
- UnosTiposDuros [en línea]. Cop. 2014 [consulta 2014-08-29]. Disponible a: <http://www.unostiposduros.com>.